

Đặt Tên Lan Việt

Hơn một năm trước đây, chúng tôi đã mạo muội trình bày với quý vị về việc đặt tên cho những cây lan trân quý của quê hương chúng ta. Vấn đề này thực là cần thiết vì rất nhiều người ngoại quốc đến Việt Nam sưu tầm hoa lan đều có viết sách hoặc tường trình sự khám phá của mình cho mọi người cùng biết.

Tiền nhân của chúng ta gần như không có nghiên cứu về việc này. Trước đây các giáo sư Phạm Hoàng Hộ, Trần Hợp và Nguyễn thiện Tịch v.v... tuy có viết thành sách, nhưng trong các sách vở đó còn thiếu sót rất nhiều, tên Việt lại không được đầy đủ, không đồng nhất và không được văn vẻ cho lắm.

Xuyên qua những ý kiến của nhiều người, ai ai cũng tán thành về việc đặt tên cho lan Việt là cần phải làm. Nhưng việc này là một việc quan trọng cần có nhiều ý kiến đóng góp của các vị thức giả cho nên chúng tôi không dám khinh xuất vội vã. Nhưng chẳng lẽ để việc này như nhìn nước chảy qua cầu, chúng tôi sẽ:

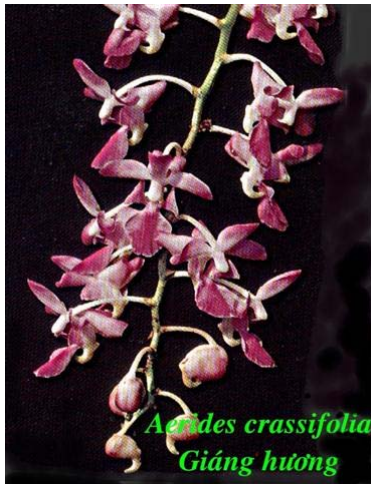
- **Trang Hoalanvietnam.org sẽ đứng ra làm diễn đàn chung cho mọi người Việt trên thế giới.** Trang này năm 2006 có gần một triệu người vào đọc, năm nay có thể tới 2 triệu người.
- Để kỷ niệm 3 năm thành lập, Hội Hoa Lan Việt Nam tại Hoa Kỳ **chúng tôi mỗi tháng sẽ đưa một số hình trên trang Web, bắt đầu bằng những** hình ảnh của các loài hoa phổ thông nhất của Việt Nam như: Aerides, Dendrobium, Paphiopedilum v.v...
- Để mọi người có thể góp ý kiến chúng ta chỉ cần đặt tên loài và giống. Theo giáo sư tiến sĩ Leonid Averyanov, hoa lan Việt có khoảng 150 loài (genus) và **1000 giống** (species). Chúng tôi xin được mạn phép phân tích rõ giữa loài và giống vì người ta thường nói loài người, giống da vàng hay loài chó, giống Phú quốc v.v...
- Trong số 1113 cây lan này có những cây mới được tìm ra như cây *Lockia sonii* mới tìm ra tại Sơn la, đây là một cây hoàn toàn mới lạ với thế giới. Đặc biệt nhất là tên gọi của cây lan này sẽ làm hài lòng những ai còn mang nặng tự ái quốc gia, dân tộc. Giáo sư Leonid Averyanov đặt tên loài: **Lockia** để vinh danh giáo sư Phan Kế Lộc, một nhà khoa học Việt Nam đã sát cánh cùng ông trong 20 năm tìm kiếm hoa lan và các thực vật khác trên khắp núi rừng Việt Nam. Còn chữ **sonii** chỉ tên giống là tên ông Nguyễn thanh Sơn, người đã tìm ra cây này.

Ngoài ra chúng ta có thể dịch hay phiên âm theo tên khoa học, miễn làm sao có ý nghĩa và văn vẻ hay xuôi tai là được. Những tên này nên dùng các từ ngữ Hán Nôm vì hiện nay trong ngôn ngữ của chúng ta có gần một nửa là những từ ngữ này. Và chính những từ ngữ đó đã làm cho nền văn học của chúng ta được dồi dào và phong phú. **Đối với người mới nghe lần đầu thí dụ Hội Hồng Thập Tự hay Hội Chữ Thập Đỏ cũng như nhau, nhưng chúng ta đều biết chữ nào nghe ngay hơn, do đó nên tránh những từ ngữ nghe rất khó hiểu như: Á lan xích thổ chẳng hạn.**

Chúng tôi xin bắt đầu việc Đặt Tên Hoa Lan Việt bằng việc đưa ra hình ảnh, sơ lược một vài loài hoa và các giống trực hệ mọc tại Việt Nam và xin bắt đầu bằng Aerides với vài giò để **trông để quý vị đề nghị.** Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến cho chúng tôi được biết. Xin xem thí dụ của cây Aerides rubescens ở phía dưới. Sau một thời gian chúng tôi sẽ tổng kết và công bố tên nào đã được nhiều người chọn, và đề nghị chúng ta sẽ dùng tên đó.

Aerides Lour. Giáng Hương

Giáng hương là một loài phong lan, thường bám trên các cành cây. Trên thế giới có khoảng 25 giống, Việt nam có 7 giống, phần lớn mọc ở các tỉnh miền Trung dọc theo dãy núi Trường Sơn. Cây Giáng Hương đầu tiên được thế giới biết đến là cây *Aerides odorata* do nhà thảo mộc học kiêm truyền giáo Bồ đào nha **João Loureiro** tìm được tại gần Huế và viết về các giống Aerides vào năm 1790. Aerides do chữ La tinh: Aer có nghĩa là không khí và eides là giống như. Nguồn gốc của chữ này mang theo ý nghĩa: con cháu của không khí.

Aerides crassifolia

Tên Việt

Aerides = Giáng Hương

crassifolia ... x x x x x ..... Tên người đề nghị. Số điểm

1..... xxx

2..... xxx

3..... xxx

4..... xxx

Ý kiến khác .....

Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến cho chúng tôi được biết.

Aerides falcata Lindl.

Tên Việt

Aerides = Giáng Hương

Falcata ... x x x x x ..... Tên người đề nghị. Số điểm

1..... xxx

2..... xxx

3..... xxx

4..... xxx

Ý kiến khác .....

Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến cho chúng tôi được biết.

Aerides houlettiana Rchb. f.

Tên Việt

Aerides = Giáng Hương

houlettiana ... x x x x x Tên người đề nghị. Số điểm

1..... XXX

2..... XXX

3..... XXX

4..... XXX

Ý kiến khác.....

Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến cho chúng tôi được biết.

Aerides multiflora Roxb.

Tên Việt

Aerides = Giáng Hương

multiflora... x x x x x Tên người đề nghị. Số điểm

1..... XXX

2..... XXX

3..... XXX

4..... XXX

Ý kiến khác.....

cho chúng tôi được biết.

Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến

Aerides odorata Lour.

Cây lan này có 2 màu hoa tím hồng và trắng.

Tên Việt

Aerides = Giáng Hương odorata

x x x x x Tên người đề nghị. Số điểm

1..... XXX

2..... XXX

3..... XXX

4..... XXX

Ý kiến khác.....

Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến cho chúng tôi được biết.

Aerides rosea Lood.ex Lindl

Tên Việt

Aerides = Giáng Hương

rosea x x x x Tên người đề nghị. Số điểm

- 1..... xxx
- 2..... xxx
- 3..... xxx
- 4..... xxx

Ý kiến khác .....

Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến cho chúng tôi được biết.

Aerides rubescens (Rolfe.) Schltr

Đặc hữu của Việt Nam

Tên Việt

Aerides = Giáng Hương

rosea x x x x Tên người đề nghị. Số điểm

- 1... **Việt nam**..... Bùi xuân Đáng... xxx
- 2..... xxx
- 3..... xxx
- 4..... xxx

Ý kiến khác .....

Nếu đồng ý với tên nào xin hãy bấm một lần vào số điểm của tên đó. Nếu có tên khác cũng xin đăng ý kiến cho chúng tôi được biết.

Trên đây chỉ là đề nghị sơ khởi và bước đầu dò dẫm, kính mong quý vị nào có cao kiến xin hãy bỏ tấc dùm cho những thiếu sót. Chúng tôi xin thành thực cảm ơn.